Beslissing van de Klachtencommissie van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

inzake de klacht van
XXX hierna te noemen: Klager

tegen
XXX, gevestigd te XXX, hierna te noemen: de Omroep

met betrekking tot
de audiovisuele productie: de serie **Moka's fantastische avonturen**, aflevering 1 en 2 uitgezonden op XXX, hierna te noemen: de Aflevering.

1. De procedure
Klager heeft op 25 augustus 2020 een klacht ingediend over de Aflevering.

De voorzitter van de Klachtencommissie heeft de klacht op formele aspecten getoetst en bepaald dat de klacht voorshands in behandeling kan worden genomen.

De Omroep heeft op 23 september 2020 haar verweer ingediend.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld tijdens haar zitting van dinsdag 29 september 2020.

Omroep en Klager hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid hun standpunt ter zitting toe te lichten.

2. De bestreden audiovisuele productie
De serie was ten tijde van het indienen van de klacht niet geclassificeerd door de Omroep. Dat wil zeggen dat de classificatie niet was opgenomen in het Kijkwijzer Classificatiesysteem. Nu de serie niet was geclassificeerd en de classificatie van de Aflevering naar de mening van het bureau van het NICAM niet uitkwam op Alle Leeftijden is de klacht voorgelegd aan de Klachtencommissie.

3. De klacht
Klager omschrijft de klacht als volgt:

"Mijn dochter van 3 kreeg een tekenfilm te zien bij XXX die mijns inziens niet passend was voor haar leeftijd. Het XXX account staat ingesteld voor 0-6 jaar. Het is voor mij als ouder niet mogelijk dit filmpje te blokkeren, terwijl deze wel door XXX wordt gepromoot. Ik kan uw classificering niet terugvinden op uw website waardoor ik twijfel of XXX deze tekenfilm überhaupt wel heeft gewaardeerd voor u."

Klager heeft in het klachtenformulier de inhoudscategorie 'geweld' en 'angst' aangevinkt. Ook beschrijft klager een tweetal scenes waarin naar zijn mening geweld voorkomt. "In het tekenfilmpje is te zien dat gigantische krabben neergeslagen worden, terwijl die een vis willen opeten die bijna verdrinkt". Klager noemt als voorbeeld in aflevering 2 "een neushoorn wordt achternagezeten door een reusachtige Arend, die vervolgens met geweld wordt bevochten".

Klager noemt in zijn klachtuiting van 25 augustus 2020 in eerste instantie aflevering 1 & 2 van de betreffende serie. In zijn bericht van 28 september 2020 geeft Klager aan dat dit een kennelijke verschrijving betreft en zijn klacht ziet op aflevering 2 & 3 van de betreffende serie.

4. Het verweer
In het verweerschrift voert de Omroep, verkort en zakelijk weergegeven, het volgende aan.

De Omroep betreurt het dat klager hinder heeft ervaren door de wijze waarop het Programma via de Omroep werd aangeboden. De Omroep beoogt juist door middel van de Kijkwijzer-classificatie de gebruiker van haar dienst te informeren over mogelijk schadelijke content voor minderjarigen, zodat kinderen en ouders een wel geïnformeerde beslissing kunnen nemen omtrent het wel of niet bekijken van de content.

Primair stelt de Omroep zich op het standpunt dat de klacht niet ontvankelijk is en voert daartoe het volgende aan.

Volgens de Omroep was de Aflevering wel geclassificeerd en komt de klacht in dit geval niet in aanmerking voor behandeling door de Klachtencommissie. De klacht had via bemiddeling moeten worden afgedaan.

Klager trekt in twijfel of de Aflevering juist is geclassificeerd. Daarnaast trekt Klager volgens de Omroep in twijfel of de classificatie van de Aflevering is opgenomen in de database van het NICAM. De klacht heeft volgens de Omroep geen betrekking op het ontbreken van een classificatie op het platform van de Omroep als zodanig. Volgens de Omroep kan dit worden verklaard door het feit dat de Omroep de Aflevering wel degelijk in haar interne systemen had geclassificeerd als ‘Alle Leeftijden’ gezien het ontbreken van schadelijke elementen.

De Omroep stelt dat de van toepassing zijnde pictogram(men) stonden afgebeeld bij de Aflevering op het platform van de Omroep en dat vanwege een omissie de classificatie helaas abusievelijk niet (tijdig) is ingevoerd in de database van het NICAM.

De Omroep heeft direct naar aanleiding van de klacht de classificatie gewijzigd in ‘Let op met kinderen tot 6 jaar’ op basis van geweld en angst. Deze classificatie is ingevoerd in de Kijkwijzer-database. De Omroep is van mening dat de Omroep daarmee uitvoering heeft gegeven aan de afspraken zoals bepaald in het Kijkwijzer Reglement en dat de klacht door middel van bemiddeling naar behoren is afgehandeld.

De Omroep voert tot slot aan dat de klager aangeeft dat het niet mogelijk is om de Aflevering te blokkeren binnen het door klager op 0-6 jaar ingestelde XXX account. Volgens de Omroep zou dit inmiddels verholpen moeten zijn, nu de Omroep de leeftijdsclassificatie van de Aflevering heeft aangepast naar ‘Let op met kinderen tot 6 jaar’.

5. Het oordeel van de Klachtencommissie

De Omroep heeft in de eerste plaats betoogd dat de klacht niet ontvankelijk is.

Volgens artikel 1 lid 2 van het Algemeen Reglement zorgt de Omroep ervoor dat zijn Audiovisuele Producten met behulp van het Kijkwijzer Classificatiesysteem zijn geclassificeerd en zijn opgeslagen in de database van het NICAM.

Het Kijkwijzer Classificatiesysteem is het Classificatieformulier (online vragenlijst) tezamen met de Classificatiesleutel (resultaat van het invullen van het Classificatieformulier).

De online vragenlijst (Classificatieformulier) behelst vragen over de onderwerpen geweld, angst, seks, discriminatie, drugs- en alcoholgebruik en grof taalgebruik. Om tot een classificatie van een productie te komen, worden deze vragen na het bekijken van de productie zorgvuldig beantwoord en ingevoerd in het classificatiesysteem. Daarna berekent een door Kijkwijzer ontwikkeld programma de classificatie van de productie. Het onderwerp/de onderwerpen met de hoogste leeftijdsscore bepaalt/bepalen het uiteindelijke leeftijdsadvies dat aan een productie wordt gegeven.

De Classificatie van het programma
De aflevering was ten tijde van de uitzending op 24 augustus 2020 niet geclassificeerd. Nu de Omroep hiermee heeft gehandeld in strijd met artikel 1 lid 2 van het Algemeen Reglement is de klacht terecht voorgelegd aan de Klachtencommissie. De klacht is derhalve ontvankelijk en kan in behandeling worden genomen.

De inhoudelijke behandeling van de klacht
Klager heeft de inhoudscategorieën geweld en angst aangevinkt in het klachtenformulier. De Klachtencommissie past zelf het classificatieformulier toe op de onderhavige Aflevering.

Hieronder behandelt zij de relevante vragen op het Classificatieformulier, die zich gelet op de inhoud van de klacht toespitsen op de inhoudscategorie geweld en angst.

Geweld
In de inhoudscategorie geweld gaat het in dit geval om vraag 2.2.1.

Vraag 2.2.1. Komen in de productie één of meerdere vormen van fysiek geweld voor?

Onder fysiek geweld wordt al het geweld verstaan dat door levende wezens met menselijke eigenschappen (zoals het vermogen tot spreken) willens en wetens wordt toegebracht aan andere levende wezens met menselijke eigenschappen. Voorbeelden van fysiek geweld zijn onder andere: slaan, schoppen, stompen, trappen, worstelen en wurgen

Naar het oordeel van de Klachtencommissie dient deze vraag beantwoord te worden met ‘1 of enkele keren’. Als voorbeeld worden de volgende twee scenes genoemd:

De scene aan het begin van aflevering 2, waarin een arend het nijlpaard Cherry meeneemt in de lucht en haar door elkaar schudt. Het nijlpaard geeft de arend vervolgens een klap.

De scene in aflevering 2 waarin Moka en Cherry achterna worden gezeten door een gigantische worm. Cherry pakt de worm bij zijn tanden en gooit hem een aantal keren heen en weer op de grond.

Hiermee komt de classificatie voor geweld op 6 jaar.

Angst
In de inhoudscategorie angst gaat het in dit geval om vraag 3.4.1, vraag 3.9.1 en vraag 3.13.1.

Vraag 3.4.1. Komen er griezeleffecten in de productie voor?

Onder griezeleffecten verstaan we alle elementen waarmee angst en/of weerzin bij de kijker kunnen worden opgewekt. Griezeleffecten kunnen het gevolg zijn van acties van levende wezens (mensen, mensachtigen, fantasiewezens of dieren) of van bovennatuurlijke krachten. Griezeleffecten kunnen meer of minder hevig zijn.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie dient deze vraag beantwoord te worden met ‘1 keer of vaker’. Als voorbeeld wordt hier genoemd de scene in aflevering 3 waarin de krabben ondergronds ontwaken met felblauw oplichtende ogen.

Vraag 3.13.1 Komen er beelden voor van fantasiewezens, transformaties of dieren die zich dreigend gedragen of er dreigend uitzien?
Voorbeelden van fantasiewezens die er dreigend uit kunnen zien zijn: monsters, heksen, spoken of draken.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie dient deze vraag beantwoord te worden met ‘1 keer of vaker’. Als voorbeeld worden de volgende drie scenes genoemd:

De scene met de gigantische worm in aflevering 2. De worm ziet er dreigend uit en gedraagt zich ook dreigend tijdens de achtervolging.

De scene met de arend in aflevering 2. Als de arend Cherry in de lucht heeft gegooid, vliegt hij haar achterna. Daarbij maakt hij een krijsend geluid en gedraagt hij zich dreigend.

De scene met de krabben in aflevering 3. De krabben omcirkelen Moka en Cherry en sluiten ze in. Een krab zegt op dreigende toon met een zware stem dat de krabben de vis willen hebben.

Hiermee komt de classificatie voor angst op 6 jaar.

Gelet op het hiervoor overwogene acht de Klachtencommissie de klacht **gegrond**. De Aflevering is niet geclassificeerd met behulp van het Kijkwijzersysteem en opgeslagen in de database van het NICAM. De classificatie van de Aflevering had moeten uitkomen op 6 jaar op basis van geweld en angst.

Sanctie
Ingevolge artikel 13 lid 1 van het Klachtenreglement is de Klachtencommissie bij een (deels) gegrond verklaarde klacht gerechtigd tot het opleggen van een van de sancties zoals genoemd in het onderhavige artikel. Nu de Omroep durende de afgelopen 5 jaar geen gegronde klacht heeft gekregen, zal de Klachtencommissie op grond van de Sanctierichtlijn van 31 maart 2014 volstaan met het opleggen van een 'waarschuwing'.

6. De beslissing van de Klachtencommissie

Verklaart de klacht gegrond.

Legt als sanctie een waarschuwing op.

Beroep
Partijen hebben de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep van het NICAM, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld. Het beroepschrift dient binnen vier weken na dagtekening van de uitspraak van de Klachtencommissie schriftelijk bij de secretaris van de Commissie van Beroep te worden ingediend.

Hilversum, 9 oktober 2020